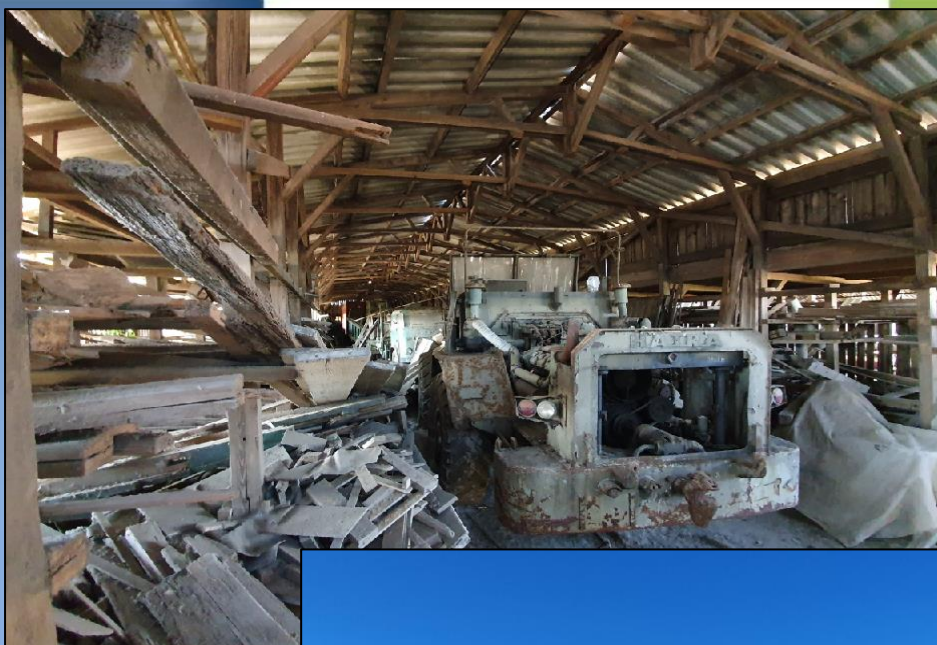
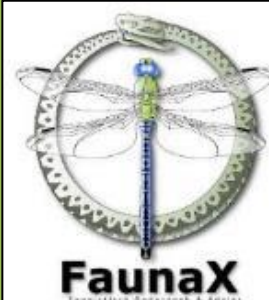

Natuurtoets Rho adviseurs Ontwikkeling oude steenfabriek te Oostrum

Rho
—
ADVISEURS
VOOR
LEEFRUIMTE

COLOFON

BUREAU FAUNAX

Badweg 40 B
8401 BL Gorredijk

0513-435024

info@faunax.nl

www.faunax.nl

Lid van Netwerk Groene Bureaus

Natuurtoets Ontwikkeling oude steenfabriek te Oostrum

Gorredijk, april 2019

In opdracht van:
Rho Adviseurs

Contactpersonen:
Dhr. E. Venema

Uitvoering:
Bureau FaunaX

Veldwerk en rapportage:
Jelmer Groen

Autorisatie:
Dhr. E.P. de Boer

Foto's voorpagina:
Impressie van het plangebied

© Bureau FaunaX. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:
Bureau FaunaX (2019). Natuurtoets ontwikkeling oude steenfabriek te Oostrum. Rapport 19058. Bureau FaunaX,
Gorredijk.

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	2
1.3	Onderzoeksopzet	2
1.4	Karakteristiek plangebied en planvoornemen.....	3
2	RESULTATEN QUICKSCAN	6
2.1	Flora.....	6
2.2	Vogels	6
2.2.1	Jaarrond beschermde vogelnesten	6
	Overige (broed)vogelsoorten	7
2.3	Vissen	7
2.4	Amfibieën	8
2.5	Reptielen.....	8
2.6	Ongewervelden	8
2.7	Zoogdieren	9
2.7.1	Vleermuizen	9
2.7.2	Overige zoogdieren.....	9
2.8	Natura 2000.....	10
2.9	Houtopstanden	11
2.10	Overige gebiedsbescherming (niet Wnb).....	11
3	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	12
3.1	Overzicht beschermde soorten	12
3.2	Effectbespreking en aanbevelingen.....	12
3.2.1	Algemene broedvogels	12
3.2.1	Vleermuizen	13
3.2.2	Huismus.....	13
3.2.3	Gierzwaluw	13
3.2.4	Kerkuil	14
3.2.5	Stenuil	14
3.2.6	Steenmarter	14
3.2.7	Zorgplicht	14
3.3	Overzicht vervolgstappen.....	15
4	LITERATUUR EN BRONNEN.....	16
BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING		
4.1	Wnb Soortbescherming.....	- 1 -
	Vogels en verstoring	- 1 -

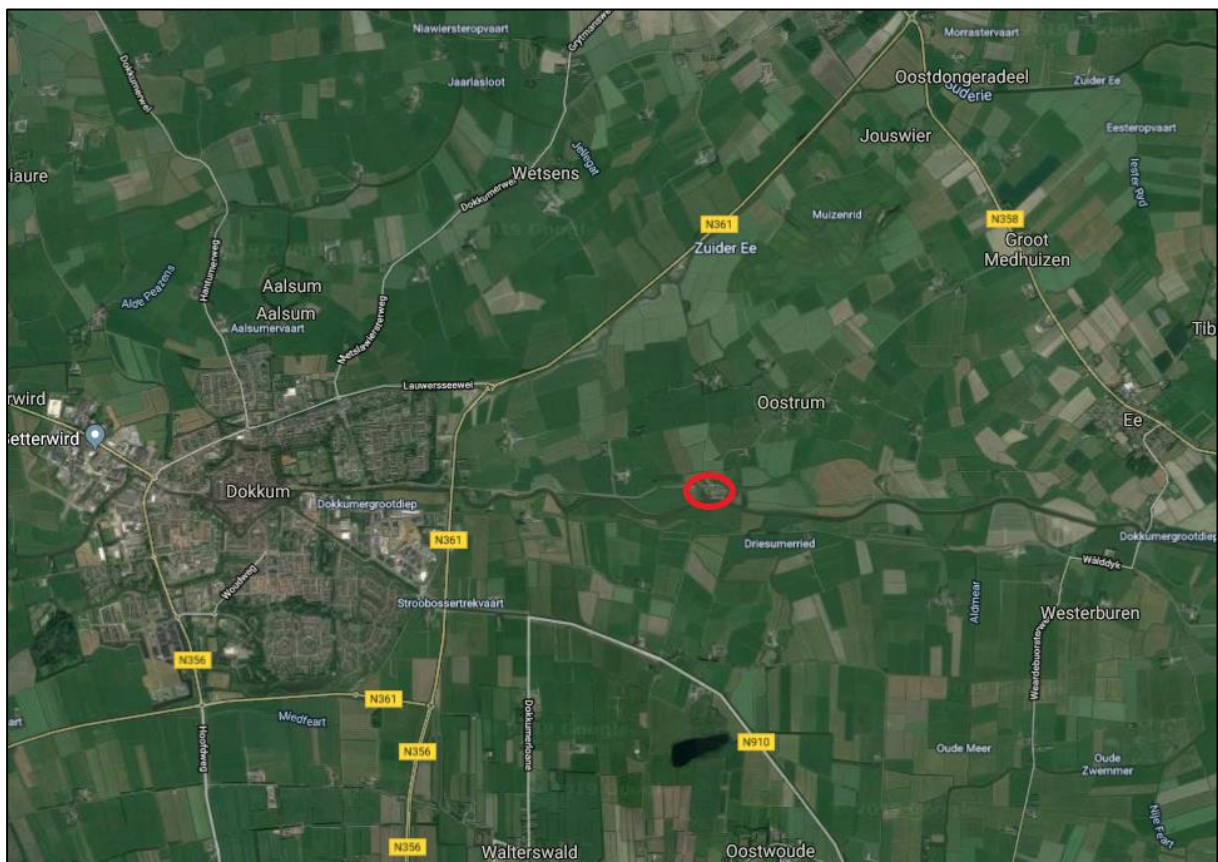
	Vrijgestelde soorten provincie Fryslân.....	- 1 -
	Voorwaarden vrijstellingen	- 2 -
4.2	Wnb Gebiedsbescherming	- 3 -
	Natura 2000-gebieden	- 3 -
4.3	Wnb Houtopstanden	- 3 -
4.4	NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur.....	- 3 -

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Men is voornemens een ontwikkeling door te voeren op het terrein van en rondom de oude steenfabriek te Oostrum (Tichelwei). In opdracht van Rho adviseurs is door Bureau FaunaX een eerste toetsing (Quickscan) uitgevoerd, waarin alle facetten op het gebied van de Nederlandse Wet Natuurbescherming worden behandeld.

Ruimtelijke plannen dienen altijd te worden beoordeeld op uitvoerbaarheid, onder meer in relatie tot de vigerende natuurwetgeving (Wnb). Voor meer informatie over de Wet natuurbescherming (Wnb) en de conformerende handelwijzen wordt verwezen naar Bijlage I. Zo dient vooreerst te worden onderzocht of als gevolg van de uitvoering van het plan sprake is van effecten op wettelijk beschermde soorten flora en fauna en/of natuurgebieden (Natura2000). Daarnaast kunnen er ook consequenties uit voortvloeien betreffende (provinciaal) aangewezen weidevogelgebieden, ganzengedooggebieden, EHS/NNN, en het kappen van houtopstanden. Om hierin inzicht te krijgen is door Bureau FaunaX onderhavige ecologische quickscan uitgevoerd. Tijdens de onderhavige quickscan is een inschatting gemaakt van de (mogelijk) binnen de invloedssfeer van het project aanwezige beschermde natuurwaarden en de effecten van de voorgenomen plannen op deze waarden. Onderhavige rapportage geeft de resultaten van deze quickscan of natuurtoetsing weer.

Figuur 1.1. De locatie van het plangebied. Bron: www.bing.com

1.2 Doel

Deze ecologische beoordeling geeft, voor zover mogelijk, antwoord op de volgende vragen:

1. Komen binnen het plangebied (biotopen van) onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten voor?
2. Komen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde natuurgebieden voor?
3. Wat zijn de mogelijke effecten van de werkzaamheden op deze beschermde natuurwaarden en -gebieden, zowel tijdens de realisatie als na afloop hiervan?
4. Voor welke soorten en hun leefgebied wordt de wet mogelijk overtreden en in hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
5. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkomen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 4.

1.3 Onderzoeksopzet

Soorten

In opdracht van Rho Adviseurs heeft Bureau FaunaX het planvoornemen door middel van een ecologische quickscan getoetst aan de natuurwetgeving. Deze quickscan heeft bestaan uit een bureaustudie en een veldbezoek gebaseerd op ecologisch inzicht (*expert judgement*). Een ecologische quickscan of beoordeling is meestal de eerste stap van ecologisch onderzoek en is bedoeld om een inschatting te maken van de mogelijke effecten op eventueel aanwezige beschermde flora en fauna en/of natuurgebieden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het veldonderzoek voor deze quickscan is uitgevoerd op dinsdag 16 april 2019 en vond plaats onder zonnige weersomstandigheden (16°C, windkracht 3). Dit onderzoek bestond uit een visuele inspectie van het plangebied, waarbij is gelet op de aanwezigheid van (sporen van) beschermde soorten en op de eventuele aanwezigheid van geschikt leefgebied van deze soorten.

Gebieden - Natura 2000

In het kader van het Europese Netwerk Natuurgebieden (N2000) is tijdens deze toetsing ook beoordeeld of er sprake kan zijn van negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. Dit is in eerste instantie een grove analyse op basis van de geplande werkzaamheden en de relevante afstand tot de meest nabij gelegen Natura 2000-gebieden. Indien eventuele negatieve effecten niet op voorhand zijn uit te sluiten en de geplande werkzaamheden geen onderdeel zijn van het vigerende Beheerplan van het desbetreffende N2000-gebied, dient dit door middel van een vervolgonderzoek (Voortoets) te worden beoordeeld.

Houtopstanden

Onder de Wet natuurbescherming worden ook houtopstanden beschermd. Er is tevens onderzocht in welke mate er sprake is van kap en of hier een meld- en/of herplantplicht aan de orde kan zijn.

Overige gebiedsbescherming

Naast de Wet natuurbescherming zijn er nog meer regelgevingen die ingaan op het beschermen van de natuur in Nederland. Dit zijn veelal provinciale verordeningen, al dan niet als uitvoeringsorgaan vanuit rijksbeleid. Het gaat hierbij om regelgeving omtrent de Ecologische Hoofdstructuur, ganzengedoogebieden en weidevogelgebieden. Onderhavige toetsing stipt tevens kort aan of er sprake kan zijn van een conflict tussen de provinciale regelgevingen en het geplande initiatief.

1.4 Karakteristiek plangebied en planvoornemen

Het onderzochte plangebied betreft een oude steenfabriek, loodsen en woningen aan de Tichelwei in Oostrum. Een deel van deze woningen is in slechte staat en worden niet meer bewoond. Ook de toren van de steenfabriek zelf en een deel van de loodsen is in slechte staat of staan zelfs op instorten. Overal op het terrein worden spullen opgeslagen in de vorm van oude auto's, takelwagens, vrachtwagens, landbouwvoertuigen, maar ook bouwmaterialen zoals hout. Het plangebied ligt aan het Dokkumergrootdiep. De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door open agrarisch gebied en de afwezigheid van grote bospercelen.

Het planvoornemen betreft (voorlopig) vooral restauratie en functiewijziging. Hoogstwaarschijnlijk zullen er delen worden gesloopt. De bedoeling is dat er uiteindelijk sprake zal zijn van een meer culturele, ambachtelijke bedrijfsmatige functie in combinatie met horeca en verblijfsrecreatie. Vrijwel alle gebouwen in het plangebied zullen worden aangepakt en zijn derhalve onderzocht.

Figuur 1.2. Impressie van het plangebied.

Vanwege de grote hoeveelheid en diversiteit van de gebouwen hebben we ervoor gekozen om een overzicht te maken van de gebouwen in het plangebied. Dit overzicht volgt hieronder en correspondeert met figuur 1.3. Figuur 1.3. geeft tevens het daadwerkelijk plangebied weer.

- 1: Relatief nieuwe en bewoonde woning met aangebouwde voiliere. De woning is opgetrokken uit bakstenen en heeft een dak dat is afgedekt met gegolfde dakpannen.
- 2: Leegstaande open loods met asbesthoudende golfplaten.
- 3: Leegstaande vervallen woningen opgetrokken uit bakstenen en met daken afgedekt met gegolfde pannen.
- 4: Bewoonde woning in relatief goede staat. De woning is opgetrokken uit bakstenen en heeft een dak dat is afgedekt met gegolfde dakpannen.
- 5: Bewoonde woning in relatief goede staat. De woning is opgetrokken uit bakstenen en heeft een dak dat is afgedekt met gegolfde dakpannen. Gekoppeld aan deze woning zit een bijgebouwtje met vergelijkbare eigenschappen.
- 6: Loods met houten muren en afgedekt met asbesthoudende golfplaten. Het is niet bekend of er iets in staat.
- 7: Loods opgetrokken uit hout en afgedekt met doorzichtige en roodkleurige golfplaten. Het is niet bekend of er wat instaat.
- 8: Gebouw met plat dak, opgetrokken uit bakstenen waarin oude spullen staan opgeslagen.

- 9: Uit baksteen opgetrokken gebouw met schuin dak afgedekt met asbesthoudende golfplaten.
- 10: Houten loods met een dak dat is afgedekt met asbesthoudende golfplaten. Het is niet bekend of er iets in staat.
- 11: Grote open loods gebruikt voor opslag boten, voertuigen etc. Het heeft een schuin dak dat is afgedekt met asbesthoudende golfplaten.
- 12: Grote open loods gebruikt voor opslag boten voertuigen etc. Het dak is afgedekt met golfplaten.
- 13: Open loods waarvan het dak deels bestaat uit asbesthoudende golfplaten en deels uit gegolfde dakpannen.
- 14: Open loods welke volledig is opgetrokken uit metalen platen.
- 15: Loods die drie grote loodsen met elkaar verbindt.
- 16: Open loods met een dak dat volledig is afgedekt met gegolfde dakpannen. In deze loods liggen grote hoeveelheden hout opgeslagen.
- 17: Grote open loods, deels ingestort en leeg. Het dak is afgedekt met golfplaten.
- 18: Grote loods afgedekt met gegolfde dakpannen. Hier liggen veel spullen opgeslagen.
- 19: Loods opgetrokken uit baksteen en met een dak afgedekt met asbest golfplaten (plat).
- 20: Loods grenzend (vast) aan fabriek. Deze loods is in gebruik en in relatief goede staat.
- 21: Gebouw opgetrokken uit bakstenen. Hoog gebouw, afgedekt met golfplaten.
- 22: Grote loods waar spullen liggen opgeslagen. Golfplaten op dak.
- 23: Houten loods met een dak dat is afgedekt met asbesthoudende golfplaten.
- 24: Grote loods bestaande uit compartimenten afgedekt met metalen en polyester platen. Deels stenen muren.
- 25: De daadwerkelijk steenfabriek met grote schoorsteen. Volledig opgetrokken uit bakstenen en bestaande uit dikke muren. Het dak is afgedekt met gegolfde dakpannen.

Figuur 1.3.: Het plangebied te Oostrum.

2 RESULTATEN QUICKSCAN

2.1 Flora

De flora in het plangebied bestaat vooral uit grassen en plantensoorten die veel mensen zouden bestempelen als onkruid. Hierbij kan worden gedacht aan soorten als paardenbloem (sp.), fluitenkruid en scherpe boterbloem. In het plangebied zijn geen beschermde soorten aangetroffen. Het voorkomen van dergelijke soorten kan op voorhand worden uitgesloten op basis van habitateigenschappen. Voor de meeste beschermde planten zijn de omstandigheden in het plangebied te voedselrijk.

- De aanwezigheid van beschermde flora in het plangebied wordt uitgesloten op grond van het ontbreken van geschikte standplaatsen voor deze soorten.

2.2 Vogels

2.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten

Het plangebied is onderzocht op de (mogelijke) aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van vogelsoorten als huismus en kerkuil. Het voorkomen van dergelijke nesten kan niet op voorhand worden uitgesloten. Het gaat hierbij om de gierzwaluw, huismus, steenuil en kerkuil. Voor de gierzwaluw geldt dat deze graag op grote hoogte broed en daarbij in Nederland vooral gebruik maakt van gebouwen. Vooral de schoorsteen van de steenfabriek bevat potentieel geschikte nestlocaties voor deze soort. Voor de huismus geldt dat deze vaak broedt onder gegolfde dakpannen, maar bijvoorbeeld ook gebruik kan maken van geschikte ruimtes onder golfplaten. Dergelijke plekken zijn in het plangebied in groten getale en verspreid over het plangebied aanwezig. Voor de kerkuil geldt dat er in meerdere loodsen sporen in de vorm van braakballen en ontlasting zijn aangetroffen. Het gaat hierbij om gebouw nummer 11, 12, 15 en 20. Voor de steenuil geldt dat er uit de omgeving van het plangebied oude waarnemingen bekend zijn. Tevens is bekend dat de soort broedt in (de omgeving van) het Lauwersmeergebied. Omdat deze soort kan broeden in hoekjes of nissen van gebouwen, kan het voorkomen van een nestlocatie niet op voorhand worden uitgesloten. In hoofdstuk 3 wordt besproken wat deze bevindingen voor gevolgen hebben voor de voortgang van het project.

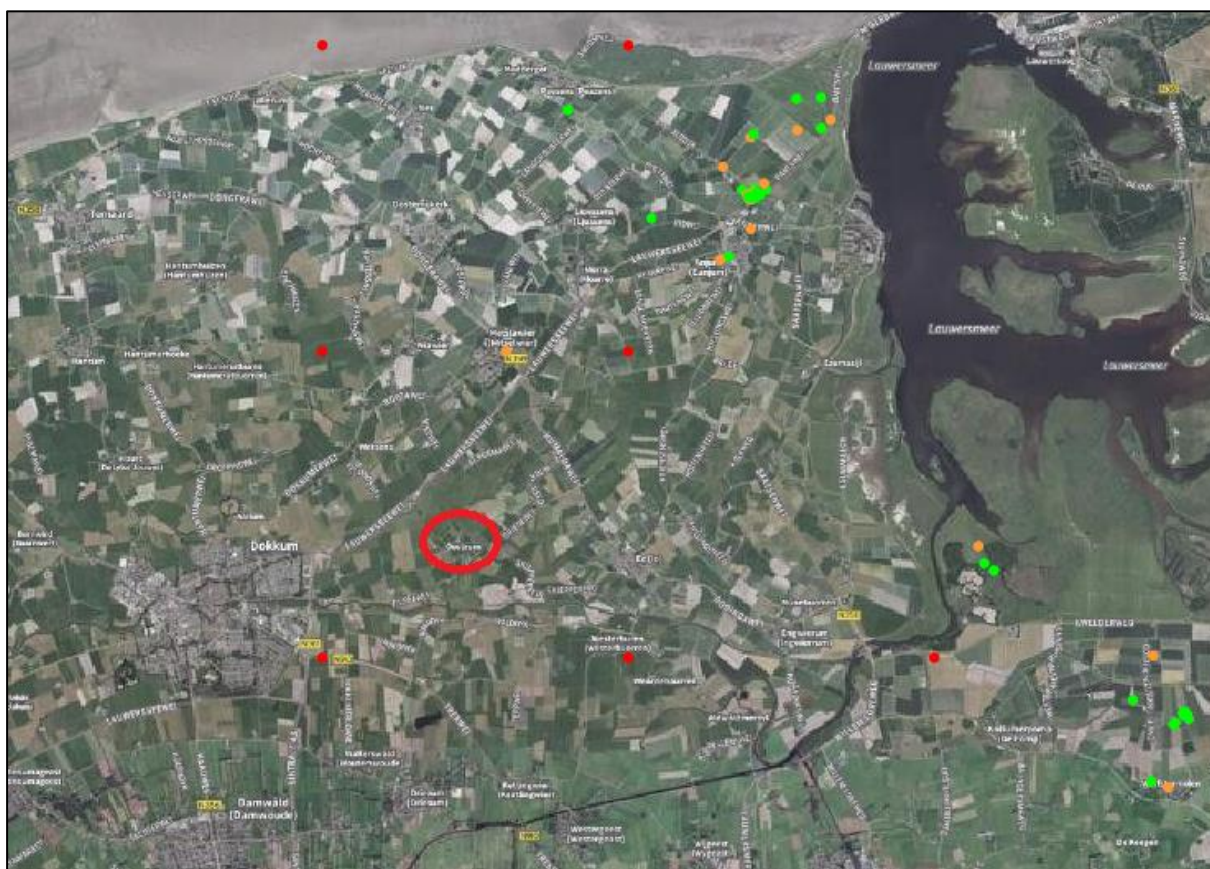

Figuur 2.1.: Sporen van de kerkuil in het plangebied.

Overige (broed)vogelsoorten

Tijdens het veldwerk is het plangebied tevens onderzocht op geschikt broedhabitat voor broedvogels waarvan de nesten niet jaarrond, maar slechts tijdens de broedperiode beschermd zijn. Verspreid over het plangebied kunnen diverse, meer algemene broedvogels tot broeden komen. Denk hierbij aan soorten als witte kwikstaart en soorten als de kauw. Deze laatste is broedend waargenomen in de schoorsteen van de steenfabriek.

- Het kan niet op voorhand worden uitgesloten dat binnen het plangebied jaarrond beschermde vogelnesten aanwezig zijn. Het gaat hierbij om mogelijk nestlocaties van de kerkuil, de steenuil, de gierzwaluw en de huismus.
- Ook broeden in het plangebied vogelsoorten waarvan de nesten geen jaarronde bescherming genieten. Het gaat hierbij om soorten als witte kwikstaart en kauw.

Figuur 2.2.: Uit de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van de steenuil bekend (bron: NDFF)

2.3 Vissen

Op basis van de locatie van het plangebied is er feitelijk maar één beschermde vissoort die er voor kan komen. Dit betreft de grote modderkruiper. In het plangebied bevinden zich echter geen waterlichamen waardoor het voorkomen van deze soort in het plangebied op voorhand kan worden uitgesloten. Hoogstens kan de soort voorkomen in het Dokkumergrootdiep. Deze brede vaart vormt echter geen geschikt voortplantingshabitat voor deze soort. Hoogstens dient de vaart als verbinding tussen verschillende voortplantingslocaties. Er is derhalve geen sprake van vaste rust- en verblijfplaatsen. Negatieve effecten op vaste rust- en verblijfplaatsen kunnen derhalve op voorhand worden uitgesloten.

- Negatieve effecten op vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde vissen kunnen op voorhand worden uitgesloten.

2.4 Amfibieën

Binnen het plangebied kunnen verschillende amfibieënsoorten voorkomen. Het plangebied dient hierbij als landhabitat omdat in het plangebied zelf geen geschikt voortplantingshabitat aanwezig is. Deze soorten zijn vrijgesteld indien er sprake is van ruimtelijke ontwikkelingen. Dit zijn soorten zoals de bruine kikker en de bastaardkikker. Overigens betekent een vrijstelling geen vrijbrief voor het doden van dieren. Hier zijn enkele voorwaarden aan verbonden, waaronder de zorgplicht (zie Bijlage I).

Het voorkomen van zwaarder beschermde amfibieënsoorten kan op voorhand worden uitgesloten. Dit betreffen soorten als poelkikker, heikikker en kamsalamander waarvan waarnemingen uit de omgeving van het plangebied bekend zijn (bron: NDFF). Tevens vormt het water grenzend aan het plangebied geen geschikt habitat voor deze soorten, die allemaal een voorkeur hebben voor geïsoleerde en voedselarme poelen of vennen waar vaak weinig tot geen roofvis in zit. Ook het voorkomen van de rugstreeppad kan op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens.

- Het voorkomen van beschermde niet vrijgestelde amfibieënsoorten in het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.
- Wel kunnen binnen het plangebied amfibieënsoorten voorkomen die door de provincie zijn vrijgesteld.

2.5 Reptielen

Het plangebied valt buiten het verspreidingsgebied van alle in Nederland voorkomende reptielensoorten (bron: NDFF). Tevens kan de aanwezigheid van deze soorten worden uitgesloten op basis van habitateigenschappen.

- De aanwezigheid van reptielen in het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten op grond van verspreidingsgegevens en habitateigenschappen.

2.6 Ongewervelden

De meeste onder de Wnb beschermde soorten ongewervelden, zoals dagvlinders, libellen, mollusken of (water)kevers hebben zeer specifieke habitateisen die in specifieke biotopen worden aangetroffen. Deze kenmerken zijn binnen het plangebied niet aanwezig. Zo is er geen geschikt habitat voor waardplanten van beschermde vlinders aanwezig en vormen de waterlichamen buiten het plangebied geen geschikt (voortplantings-)habitat voor beschermde libellen en waterkevers. Negatieve effecten op deze soorten ten gevolge van de voorgenomen werkzaamheden kunnen derhalve op voorhand worden uitgesloten.

- De aanwezigheid van beschermde ongewervelden in het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.

2.7 Zoogdieren

2.7.1 Vleermuizen

Vleermuizen verblijven in Nederland over het algemeen in bomen, in gebouwen of in andere kunstmatige bouwwerken. Het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen in bomen kan op voorhand worden uitgesloten omdat in het plangebied geen bomen met geschikte boomholtes aanwezig zijn. In het plangebied zijn wel talloze gebouwen aanwezig waarin vleermuizen kunnen verblijven. Dit betreft alle gebouwen die zijn opgetrokken uit bakstenen, maar ook de loodsen waarin veel materialen zoals hout liggen opgeslagen. De steenfabriek in het plangebied verdient in deze extra de aandacht. Dit vanwege het feit dat de fabriek is opgetrokken uit bakstenen en in relatief slechte staat verkeerd waardoor er in de muren veel gaten en kieren aanwezig zijn. Tevens liggen er op het dak van dit gebouw gegolfde dakpannen waaronder vleermuizen kunnen verblijven. Het is belangrijk om te vermelden dat dit gebouw zeer dikke muren heeft waardoor er sprake is van een sterke bufferende werking. Hierdoor is in het gebouw zelf sprake van een stabiel en relatief koel klimaat, vergelijkbaar met dat van een bunker of middeleeuwse kerk. Hierdoor zijn deze delen van het gebouw uitermate geschikt als overwinteringslocatie. Van andere oude steenfabrieken met een vergelijkbare bouwstijl, zoals de oude steenfabriek in Wirdum (Groningen), is bekend dat er in grote aantallen en door verschillende soorten vleermuizen wordt overwinterd.

Naast verblijfplaatsen van vleermuizen, kunnen ook vliegroutes en/of foerageergebieden van vleermuizen een beschermde status hebben als deze van essentieel belang zijn voor het in stand houden van een verblijfplaats. Als vliegroute worden vaak, afhankelijk van de soort, lijnvormige elementen zoals bomenlanen of watergangen gebruikt. Het Dokkumergrootdiep kan dienen als vliegroute voor 'aan water gebonden' vleermuizen als de watervleermuis en de meervleermuis. Het plangebied zelf kan dienen als essentieel foerageergebied voor allerlei verschillende soorten vleermuizen die juist graag boven het land foerageren zoals de gewone grootoorvleermuis, de laatvlieger en de gewone dwergvleermuis. Het feit dat het plangebied geïsoleerd ligt in een open landschap speelt hierin een belangrijke rol. In hoofdstuk 3 wordt besproken wat voor gevolgen deze bevindingen hebben voor de voortgang van het project.

- Het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten.
- Het voorkomen van essentiële foerageergebieden en/of vliegroutes van vleermuizen kan tevens niet op voorhand worden uitgesloten.

2.7.2 Overige zoogdieren

Het voorkomen van beschermde, niet vrijgestelde zoogdieren kan op voorhand worden uitgesloten. Voor soorten zoals de Noordse woelmuis, de das, de eekhoorn en de boomarter is in het plangebied geen geschikt habitat aanwezig. Voor de waterspitsmuis geldt dat deze wellicht in de omgeving voor kan komen, maar dat de oever van het Dokkumergrootdiep geen geschikt habitat vormt, omdat hier sprake is van beschoeiing waardoor de oever te stijl is.

In het plangebied komen wel door de provincie vrijgestelde zoogdiersoorten voor. Zo zijn er in het plangebied vele pootafdrukken en uitwerpselen van een marterachtige aangetroffen. Dit betreffen waarschijnlijk sporen van steenmarters. Ook is er in één van de loodsen ontlasting van een vos waargenomen. Van deze laatste is het echter niet aannemelijk dat deze in het plangebied verblijft. Waarschijnlijk dient het plangebied voor deze soort alleen als foerageergebied.

Naast de vos en de steenmarter kunnen in het plangebied ook andere vrijgestelde zoogdiersoorten voorkomen, zoals de huisspitsmuis. Op al deze vrijgestelde zoogdiersoorten is de zorgplicht van toepassing.

- Het voorkomen van beschermde, niet vrijgestelde landzoogdieren kan op voorhand worden uitgesloten.
- Tevens komen in het plangebied waarschijnlijk (in Fryslân) vrijgestelde landzoogdieren als de steenmarter voor.

Figuur 2.3.: Sporen van (waarschijnlijk) steenmarter in het plangebied.

2.8 Natura 2000

Het plangebied is geen onderdeel van een Natura2000-gebied. De afstand tot het dichtstbijzijnde Natura2000-gebied bedraagt ruim 6 kilometer. Het kan op voorhand worden uitgesloten dat het planvoornemen een negatief effect heeft op soorten of habitattypen waarvoor dit gebied is aangewezen. Een Voortoets is onzes inziens niet nodig.

- Het plangebied ligt niet in een Natura2000-gebied.
- De afstand tot het dichtstbijzijnde Natura2000-gebied bedraagt meer dan 6 kilometer.
- Negatieve effecten op soorten of habitattypen waarvoor dit gebied is aangewezen kunnen op voorhand worden uitgesloten.

2.9 Houtopstanden

In het plangebied is maar een gering aantal bomen aanwezig. Het is niet bekend of deze bomen worden gekapt. Vanwege het geringe aantal bomen is er echter geen sprake van een meld- of herplantingsplicht. Meer informatie over dit aspect is te vinden in bijlage I (hoofdstuk 4.3.).

- Er is geen sprake van een meld- of herplantingsplicht. Voor uitsluitel hierover: neem contact met uw Gemeente (Bevoegd gezag in dezen).

2.10 Overige gebiedsbescherming (niet Wnb)

EHS/NNN

Het plangebied is geen onderdeel van de EHS. Een toetsing aan de EHS is naar onzes inziens derhalve niet nodig.

Ganzenfoerageergebied

Het plangebied is niet aangewezen als ganzenfoerageergebied (www.fryslan.nl/beleidsthemas/ganzen_3538/), en grenst hier ook niet aan. Van negatieve effecten op ganzenfoerageergebied als gevolg van de werkzaamheden is derhalve geen sprake.

Weidevogelgebied

Het plangebied is niet aangewezen als (<https://flamingo.bij12.nl/pnl-viewer/app/PNLNatuurbeheerplan>) weidevogelgebied. Negatieve effecten op dergelijke gebieden kunnen dan ook op voorhand worden uitgesloten.

- Het plangebied valt niet binnen de EHS. Een toetsing aan de EHS is derhalve niet nodig.
- Het plangebied is geen onderdeel van een ganzenfoerageergebied. Van negatieve effecten op ganzenfoerageergebieden als gevolg van de werkzaamheden is derhalve geen sprake.
- Het plangebied is niet aangewezen als weidevogelgebied. Negatieve effecten op weidevogelgebieden kunnen op voorhand worden uitgesloten.

3 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

3.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, hollen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt.

In dit overzicht zijn alleen die soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus, en waarop eventueel in de toekomst geplande werkzaamheden van negatieve invloed kunnen zijn.

Tabel 3.1 Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in het plangebied.

Soortgroep	Soort	Aanwezigheid	Art. 3.1	Art. 3.5	Art. 3.10	Vrijgesteld	Advies
Vogels	Algemene broedvogels	Waarschijnlijk	X				Werken buiten broedseizoen of broedvogelcheck.
Vogels	Huisemus	Mogelijk	X				Nader onderzoek
Vogels	Gierzwaluw	Mogelijk	X				Nader onderzoek
Vogels	Kerkuil	Mogelijk	X				Nader onderzoek
Vogels	Steenuil	Mogelijk	X				Nader onderzoek
Zoogdieren	Vleermuizen (verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden)	Mogelijk		X			Nader onderzoek
Zoogdieren	Steenmarter	Waarschijnlijk				X	Nader onderzoek/zorgplicht
Alle	Alle	Waarschijnlijk			X	X	Zorgplicht

3.2 Effectbespreking en aanbevelingen

Hieronder volgt een overzicht van het totaal aan aanbevelingen die onzes inziens van belang zijn als het gaat om de voortgang van het project.

3.2.1 Algemene broedvogels

Het is aannemelijk dat verspreid over het plangebied vogels tot broeden komen waarvan de nesten geen jaarronde bescherming genieten. We adviseren daarom om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. In dat geval kan met zekerheid worden aangenomen dat er geen verstoring van een broedgeval optreedt. Voor het broedseizoen wordt over het algemeen de periode 15 maart- 15 juli aangehouden. Sommige soorten kunnen echter eerder of later in het jaar tot broeden komen. Als er sprake is van een broedgeval, dan is deze altijd beschermd. Eventueel kan een broedvogelcheck worden uitgevoerd waarna werkzaamheden tijdens de broedtijd van start kunnen gaan in de delen van het plangebied waar geen verstoring van broedvogels op kan treden.

3.2.1 *Vleermuizen*

Het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen kan niet op voorhand worden uitgesloten. We adviseren daarom om aan de hand van nader onderzoek vast te laten stellen of hier sprake van is. Dit onderzoek dient te worden uitgevoerd met behulp van een batdetector en aan de hand van vier avondbezoeken in de periode 15 mei- 1 oktober met een extra bezoek voor het vaststellen dan wel uitsluiten van de aanwezigheid van winterverblijven (specifiek in de steenfabriek). Hiernaast adviseren we om de steenfabriek in de winter eenmalig met zaklampen te laten inspecteren op de aanwezigheid van overwinterende vleermuizen. Dit vanwege het feit dat het goed mogelijk is dat de relatief zeldzame gewone grootoorvleermuis hier overwintert en deze soort moeilijk is waar te nemen met een batdetector.

Naast het onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen dient er specifiek onderzoek te worden gedaan naar de aanwezigheid van een essentieel foerageergebied. Dit onderzoek kan worden gecombineerd met het onderzoek naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen (met de batdetector). Onderzoek naar de aanwezigheid van een essentiële vliegroute boven het Dokkumergrootdiep is van belang, mede in verband met toekomstige ontwikkelingen, waarbij lichtverstoring een rol kan spelen. Ook dit onderzoek kan worden uitgevoerd met een batdetector en worden gecombineerd met het onderzoek naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen in het plangebied.

Indien er verblijfplaatsen en/of een essentieel foerageergebied wordt vastgesteld, dient er voor de betreffende soort(en) een ontheffing te worden aangevraagd. Dit geldt ook indien er sprake is van een essentiële vliegroute boven het Dokkumergrootdiep en negatieve effecten (het gebruik van kunstlicht) niet kunnen worden voorkomen.

3.2.2 *Huismus*

Het voorkomen van nestlocaties van huismussen kan niet op voorhand worden uitgesloten. We adviseren daarom om aan de hand van nader onderzoek vast te stellen of hier sprake van is. Om nestlocaties van deze soort vast te stellen dan wel uit te sluiten dienen conform protocol twee veldbezoeken te worden uitgevoerd in de periode 1 april-15 mei. Tijdens het veldbezoek in het kader van deze quickscan is reeds een eerste bezoek uitgevoerd. Hierbij zijn een 9-tal roepende en foeragerende huismussen waargenomen in de achtertuin van gebouw nummer vijf. Broedgevallen zijn echter niet vastgesteld. Tijdens een tweede bezoek moet duidelijk worden waar deze huismussen precies nestelen en of de nestlocaties zich binnen het plangebied bevinden. Indien er nesten van de huismus worden vastgesteld, dient er voor deze soort een ontheffing te worden aangevraagd.

3.2.3 *Gierzwaluw*

Het voorkomen van nestlocaties van de gierzwaluw in het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten. We adviseren om aan de hand van nader onderzoek vast te stellen of hier sprake van is. Dit heeft vooral betrekking op de schoorsteen van steenfabriek. Dit onderzoek dient plaats te vinden aan de hand van drie avondbezoeken in de periode 15 mei-15 juli. Dit onderzoek kan worden gecombineerd met het onderzoek naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen. Indien er nesten van de gierzwaluw worden vastgesteld, dient er voor deze soort een ontheffing te worden aangevraagd.

3.2.4 *Kerkuil*

Het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen van de kerkuil in het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten. Op basis van de aangetroffen sporen (braakballen en ontlasting) is het voorkomen van vaste rustplaatsen zelfs al vastgesteld. Het is echter van belang om te weten of er ook sprake is van nesten. We adviseren daarom om aan de hand van nader onderzoek vast te stellen of hier sprake van is. Dit onderzoek kan worden uitgevoerd in de periode februari-half oktober en kan worden gecombineerd met het onderzoek naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen en gierzwaluwen. Omdat er sprake is van vaste rustplaatsen dient voor deze soort sowieso een ontheffing te worden aangevraagd.

3.2.5 *Steenuil*

Het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen van de steenuil in het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten. De aanwezigheid van een nest of van een rustplaats van een steenuil kan het hele jaar worden aangetoond. Alle waarnemingen in een geschikt gebied duiden op de mogelijke aanwezigheid van een nestplaats. De meest optimale periode om de aanwezigheid aan te tonen, is van 15 februari tot en met 15 april. Het beste moment om te inventariseren is in de avondschemer, vanaf een half uur na zonsondergang, tot middernacht. De beste resultaten worden gekregen door de baltsroep van de steenuilen af te spelen of na te doen. Dit onderzoek kan worden gecombineerd met het onderzoek naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen, kerkuilen en gierzwaluwen. Indien er vaste rust- en verblijfplaatsen van deze soort worden vastgesteld, dient er voor deze soort een ontheffing te worden aangevraagd.

3.2.6 *Steenmarter*

Waarschijnlijk komen in het plangebied één of meerdere verblijfplaatsen van steenmarters voor. Al hoewel deze soort in de provincie Fryslân is vrijgesteld van bescherming bij ruimtelijke ingrepen, is het van belang deze verblijfplaatsen in kaart te brengen zodat de zorgplicht op de juiste manier in acht kan worden genomen, te meer omdat dieren met jongen niet zomaar mogen worden verstoord. Dit onderzoek kan worden gecombineerd met het onderzoek naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen, gierzwaluwen, kerkuilen en steenuilen. Voor deze soort hoeft vanwege de vrijstelling geen ontheffing te worden aangevraagd.

3.2.7 *Zorgplicht*

Er kunnen enkele soorten voorkomen in het plangebied waarvoor een vrijstelling geldt in het geval van schade aan deze soorten (bijvoorbeeld bruine kikker, huisspitsmuis enz.). De zorgplicht van de Wnb (art. 1.11) schrijft echter voor dat men verplicht is om alles wat redelijkerwijze mogelijk is, te doen of juist te laten om schade aan wilde planten en dieren zo veel mogelijk te voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld tot uiting worden gebracht door altijd zo te werken, dat dieren kunnen ontsnappen en/of deze te verplaatsen naar een geschikt biotoop in de directe omgeving (bijvoorbeeld amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland. Mits eventueel aangetroffen dieren de kans krijgen om te vluchten of eventueel aangetroffen dieren worden verplaatst naar een plek in de omgeving die niet onder invloed staat van werkzaamheden, wordt onzes inziens voldaan aan de zorgplicht. Voor de voorwaarden waaraan de vrijstellingen moeten voldoen wordt verwezen naar Bijlage I.

3.3 Overzicht vervolgstappen

Op basis van de hierboven genoemde effectbespreking volgt hieronder een overzicht van alle vervolgstappen die wij aanbevelen in het geval van de voorgenomen werkzaamheden in het plangebied.

- **Vleermuizen:** Nader onderzoek verblijfplaatsen, foerageergebied en vliegroute (Dokkumergrootdiep)
- **Huismus:** Nader onderzoek aanwezigheid nesten.
- **Gierzwaluw:** Nader onderzoek aanwezigheid nesten.
- **Kerkuil:** Nader onderzoek aanwezigheid nesten.
- **Stenuil:** Nader onderzoek aanwezigheid vaste rust- en verblijfplaatsen.
- **Steenmarter:** Nader onderzoek aanwezigheid vaste rust- en verblijfplaatsen.
- **Algemene broedvogels:** Werken buiten het broedseizoen (grofweg 15 maart-15 juli). Eventueel uitvoeren broedvogelcheck.
- **Vrijgestelde en licht beschermde soorten:** Zorgplicht in acht nemen.

4 LITERATUUR EN BRONNEN

Literatuur

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie), 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (red), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Natuur van Nederland 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Bronnen internet

Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)

<https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal>

Planologische Ecologische Hoofdstructuur kaart provincie Fryslân:

<http://fryslan.maps.arcgis.com/home/webmap/viewer.html?webmap=eb4e12aa6eea4591af7cof48ef6def54&extent=120990,533762,221778,617075,28992>

Ravon

<http://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>

Sovon:

<https://www.sovon.nl/nl>

Synbiosys Alterra kaartenmachine Natura 2000-gebieden:

<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek.aspx>

Verspreidingsatlas planten FLORON:

<http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

Zoogdiervereniging

www.zoogdiervereniging.nl

Kennisdocumenten BIJ12 van de soorten: Kerkuil, Steenuil, Huismus, Gierzwaluw & Gewone Grootoorvleermuis.

BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING

De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in drie delen: soortbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden.

4.1 Wnb Soortbescherming

De Wet natuurbescherming draagt onder andere zorg voor de bescherming van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van alle in het wild levende dier- en plantensoorten zal blijven gewaarborgd.

De Wet natuurbescherming verdeelt beschermde soorten in twee groepen, de Europees beschermde soorten en de nationaal beschermde soorten. De eerste groep bestaat uit strikt beschermde soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (art. 3.1 en 3.5). De Vogel- en Habitatrichtlijn zijn richtlijnen van de Europese Unie waarin wordt aangegeven welke diersoorten en welke typen natuurgebieden door de lidstaten dienen te worden beschermd. In de tweede categorie staan de overige (nationaal) beschermde soorten (art. 3.10). Binnen de Wet natuurbescherming vullen Europese en nationale wetgeving elkaar aan. De Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) genieten een iets zwaardere bescherming dan de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). Zo geldt voor de nationale soorten geen verbod op het verstoren, iets wat wel het geval is bij de Habitatrichtlijnsoorten. Ook zijn de belangen waaronder ontheffing aangevraagd mag worden, voor de nationaal beschermde soorten uitgebreider dan voor de habitatrichtlijnsoorten.

Vogels en verstoring

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat het verboden is om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden om vogels opzettelijk te storen. Dit is echter niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Dit kan dus ook tijdens het broedseizoen het geval zijn, als kan worden aangetoond of beargumenteerd dat de verstoring geen negatieve effecten heeft op (de kansen van) het broedsucces. Of dit van toepassing is hangt af van meerdere factoren, zoals de biologie van een soort, de fase van de broedtijd waarin het broedpaar zich op dat moment bevindt (zoals balts, nestbouw, eieren of jongen) en de mate van verstoring. Een ter zake kundige ecooloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als wezenlijke verstoring. In aanvulling op bovenstaande wordt er door de provincies een lijst met vogelsoorten gehanteerd, waarvan de nesten jaarrond bescherming genieten. Binnen deze categorie wordt onderscheid gemaakt in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en vogels met *mogelijk* jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Vrijgestelde soorten provincie Fryslân

Hoewel de Wet natuurbescherming een nationale wet is, kunnen de provincies (als de bevoegde gezagen) soorten aanwijzen die vrijgesteld kunnen worden van de beschermde status, als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de via de Verordening Wet natuurbescherming door de provincie Fryslân vrijgestelde soorten (zoogdieren en amfibieën). De verordening van de Provinciale Staten van Fryslân is te vinden op <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2016-6515.html>.

Tabel 1. Vrijgestelde soorten Verordening Wet natuurbescherming provincie Fryslân.

Zoogdieren	Amfibieën
Aardmuis	Bastaardkikker
Bosmuis	Bruine kikker
Bunzing	Gewone pad
Dwergmuis	Kleine watersalamander
Dwergspitsmuis	Meerkikker
Egel	
Gewone bosspitsmuis	
Haas	
Hermelijn	
Huisspitsmuis	
Konijn	
Ree	
Rosse woelmuis	
Steenmarter	
Tweekleurige bosspitsmuis	
Veldmuis	
Vos	
Wezel	
Woelrat	

Voorwaarden vrijstellingen

Zoals gezegd zijn de vrijstellingen onder het bevoegd gezag van de provincie Fryslân, en zijn hiermee geen onderdeel van de Wet natuurbescherming zelf. De provincie heeft de soorten zoals die genoemd zijn in bovenstaande tabel niet zonder meer vrijgesteld, hier zijn voorwaarden aan verbonden. Ten eerste is het van belang dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Ten tweede gelden de vrijstellingen niet in alle situaties. Deze zijn alleen van toepassing als de geplande werkzaamheden onder één van de volgende noemers vallen:

- a. in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- b. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- c. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- d. in het kader van bestendig beheer en onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Ten derde is een aantal specifieke voorwaarden opgesteld (Bijlage I van de Verordening). Hierbij geldt dat indien sprake is van vangen of doden, alleen gebruik mag worden gemaakt van de in de verordening genoemde middelen en methoden. Dit is vooral van toepassing bij de vrijgestelde zoogdieren. Indien deze in winterslaap zijn en ze worden gevangen, dan moet alles er aan gedaan worden om ervoor te zorgen dat de overlevingskansen niet worden verminderd als gevolg van het vangen en verplaatsen. Voor amfibieën is het belangrijk te vernemen dat indien deze in winterslaap zijn, het niet is toegestaan ze te vangen (en verplaatsen).

Indien soorten voorkomen binnen een plangebied, is een ontheffing voor deze soort dus niet nodig. Echter, dit is niet nodig omdat nog steeds een inspanning wordt geleverd om deze soorten zo min mogelijk schade te doen, zoals is omschreven in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, meer algemeen bekend als de zorgplicht. Hoewel overtredingen niet strafbaar zijn gesteld, kan het uitvoeren van de zorgplicht wel worden gehandhaafd door toepassing van een bestuursdwang. Dat betekent dat de organisatie gedwongen kan worden herstelacties uit te voeren.

4.2 Wnb Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) en Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebieden

Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor, of verband houden met, het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden (Vogel- en/of Habitatrichtlijngebieden) en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen vanuit de Wet natuurbescherming getoetst te worden. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering (mogelijk) negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is aangewezen.

4.3 Wnb Houtopstanden

Ook de bescherming van arealen bos en houtopstanden valt onder de Wnb, mochten deze groter zijn dan 10 are (1000 m²) of bestaan uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom. De gemeente hanteert soms voor 'buiten de bebouwde kom' een andere begrenzing dan voor de Weg- en verkeerswet. Bij twijfel kan hierover bij de gemeente informatie worden aangevraagd. Als de houtopstand groter dan 10 are is of bestaat uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom, dan is er een meld- en herplantingsplicht van hetzelfde areaal bos binnen drie jaar na het kappen hiervan. Niet alle boomsoorten vallen onder deze wetgeving. Populieren, wilgen, essen of elzen die zijn bedoeld voor de productie als biomassa zijn uitgezonderd, indien tenminste een keer per tien jaar wordt geoogst, de beplanting na 1 januari 2013 is aangelegd en aan een aantal beplantingseisen is voldaan. Ook kerstbomen die niet ouder zijn dan twintig jaar, kweekgoed, fruitbomen en windschermen om boomgaarden zijn uitgezonderd.

4.4 NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur

Strikt genomen valt de EHS/NNN niet onder de Wet natuurbescherming aangezien dit bepaald wordt door de provincies en niet door het Rijk.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) maakt onderdeel uit van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. De provincies krijgen echter zelf de gelegenheid om dit naar eigen inzicht zo goed mogelijk aan te wijzen, inrichten en beheren.

Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van het NNN plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.